

AFBRYDNING AF DRÆN INDEN UDLØB TIL VANDLØB

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Drænrør fra dyrkede arealer kan afbrydes og føres til jordoverfladen, således at drænvand ikke udledes direkte i åer, vandløb eller søer.

Kort og godt

Reducerer udledningen af kvælstof og fosfor.

Mindsker tilførslen af sediment til vandløbet.

Din økonomi

Etablereingen vil være billig i forhold til virkemidler som integrerede randzoner og minivådområder

Der kan fortsat søges arealstøtte på arealet, og det kan bruges som MFO

Regler

Er på nuværende tidspunkt eller underlagt nogle regler

AFBRYDNING AF DRÆN

Afbrydning af dræn giver vegetationen langs vandløb mulighed for at optage næringsstofferne inden de når ud til vandmiljøet. Denne praksis er mest anvendelig på arealer, hvor der er hældning ned mod vandløbet/grøften, men også på arealer med en egentlig ådal som ligger lavere end den dyrkede ager. I det følgende vil begge muligheder blive beskrevet. I princippet er det to virkemidler, hvor overrisling af ådale er mere radikalt end afbrydning af dræn inden en randzone, men samtidigt mere effektivt

Her ses det hvordan drænvand fra det bagvedliggende areal løber ud på jorden. Grunden til, at vandet løber op af jorden er, at den bagvedliggende mark ligger højere. Foto SEGES

AFBRYDNING AF DRÆN I ÅDALE

Egentlige ådale har ofte varierende bredde og selv om de er drænede, er det sjældent den mest højtydende del af marken, og derfor kan du med fordel, og særlig hvis der kan opnås støtte hertil, fjerne drænene i ådalen og lade marken overgå til en mere ekstensiv drift med afgræsning eller høslæt. Når du fjerner drænet i marken, skal du blot lade drænrørene fra ageren bag ådalen løbe ud på jorden i ådalen, hvorved der vil være en fjernelse af både kvælstof, fosfor og sediment. Er der meget sediment i drænvandet, skal afslutningen af drænet udføres på en måde så fjernelse af sediment muliggøres.

EFFEKT

Ved afbrydning af dræn i ådale vil der være en stor effekt på partikulært fosfor, og der vil være en effekt på opløst fosfor, denne afhænger dog af bredden og anvendelsen af ådalen. For kvælstof er effekten mere varierende afhængigt af det organiske indhold, og i hvor høj grad der sker nedsivning til grundvand, og dermed redoxgrænsens dybde, men i de fleste tilfælde vil det ikke være urealistisk med en kvælstoffjernelse på over 50 pct. Hertil kommer den ikke uvæsentlige N-effekt af at ekstensivere dyrkningen af ådalen, hvis den tidligere har været i

omdrift.

ØKONOMI

Det er i sagens natur ikke gratis at ekstensivere driften i ådalene. Men komme der øgede krav, til en husdyrgodkendelse eller fra den kommende målrettede regulering, kan ekstensivering af driften i ådalen og afbrydelse af drænene bruges som det virkemiddel der gør, at det er muligt at fortsætte den eksisterende drift på de resterende arealer. I et sådant tilfælde vil det ofte være fornuftigt at udnytte den ofte marginale jord i ådalene til sådanne virkemidler, hvis det betyder, at de øvrige arealer kan bruges mere optimalt. Kan man ovenikøbet få erstatning eller tilskud til ændringen i arealanvendelsen, kan det vise sig som et meget effektivt virkemiddel.

Prisen på selve etableringen afhænger af om ådalen er drænet, hvis ikke den er drænet, er det blot drænrøret der går fra ageren til vandløbet der skal afbrydes/fjernes, hvilket ikke er dyrt. Er ådalen derimod systemdrænet bliver det noget dyrere at afbryde/fjerne dræn.

Hvis du sikrer, at plantedækket vedligeholdes kan arealet fortsat bruges som MFO-brak/randzone og det vil fortsat være støtteberettiget.

REGLER

Hvis ikke ådalen er omfattet af NBL § 3 eller anden fredning, er der ikke nogen regler der gør, at du ikke må afbryde dræn. Er arealet omfattet af § 3, kan du sandsynligvis få tilladelse til at afbryde drænene ved henvendelse til kommunen.

AFBRYDNING AF DRÆN I RANDZONE PÅ SKRÅNENDE AREALER

Hvis du vil afbryde dræn i en almindelig randzone, er det nødvendigt, at der er en vis hældning på arealet, ellers er det ikke muligt at føre dræn til overfladen uden at skabe dårlig afvanding på den nederste del af marken. På et areal, der er så smalt som en randzone, kan det være nødvendigt at sørge for, at drænvandet bliver spredt ved hjælp af en afvandingsrende parallelt med vandløbet, særligt hvis randzonen skråner mod vandløbet.

Her ses det hvordan næringsstoffer i drænvandet øger væksten, hvor det løber ud i randzonen.
Foto: SEGES

EFFEKT

Ved afbrydning af dræn i randzoner vil der, hvis det kan undgås at alt drænvandet løber på overfladen til vandløbet, være en stor effekt på partikulært fosfor, og en vis effekt på opløst fosfor. Med hensyn til kvælstofeffekten, vil den være mindre end hvis det er hele ådalen der bruges, men der vil være en kvælstofeffekt, hvis der når at ske en nedsivning og der er et vist organisk indhold i jorden. Hertil kommer en sikker kvælstoffjernelse ved i planternes optag, hvis der fjernes biomasse ved høstet eller afgræsning.

ØKONOMI

Denne løsning er langt billigere end udtagning af en hel ådal, og hvis der er randzoner i forvejen vil udgiften være begrænset til en time med en rendegraver og nogle få meter rør pr. drænudløb.

REGLER

Der er ikke umiddelbart nogle regler der forhindrer afbrudte dræn i randzoner.

FÅ MERE AT VIDE OM AFBRODTE DRÆN

Notat: [Overrisling af vandløbsnærearealer med drænvand eller grøftevand](#)